

Fakulteten för lärande och samhälle

Vidareutbildning av lärare

Examensarbete i fördjupningsämnet: Modersmål

15 högskolepoäng, grundnivå

Elevens motivation i modersmålsämnet

The pupil's motivation in native language education

Nur Hadi

Fördjupningsämne: 90 hp

Examinator: Maria Kouns

Slutseminarium: 2020-08-25

Handledare: Isak Hyltén-Cavallius

Abstract

Syftet med undersökningen är att hitta orsakerna till att många elever förlorar motivationen för modersmålsämnet och vilka åtgärder som behöver tas för att begränsa problemet. För detta ändamål genomfördes kvalitativa, semi-strukturerade intervjuer för insamling av empiri. Intervjuerna infattade åtta elever som deltar i modersmålsundervisningen i årskurserna 5-9 samt tre modersmåls lärare som undervisar i olika modersmåls språk (arabiska, rumänska och polska).

Resultatet visade att förlusten av motivation beror på flera olika faktorer bl.a. bristen på tid, den fysiska miljöns estetik, ingen större inkludering för modersmålsämnet i skolverksamheten och elevernas bristande insikt om hur viktig modersmålsämnet är för dem och vilka fördelar ämnet kan medföra.

Undersökningen baserades på specifika motivationsteorier, humanistiska motivationsteorin, målorientering, sociala relationsteori samt inre- och yttre motivationen. Tillslut framkom det några exempel på åtgärder för motivationsproblemet inom modersmålsämnet, genom intervjuerna som kunde tillämpas i praktiken.

Nyckelord:

Modersmål, motivationsfaktorer, motivation och Inre och yttre motivation.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1. Syfte	5
1.2. Frågeställningar	5
2. Bakgrund	6
2.1. Motivationens definition	6
2.2 Modersmål i svensk skola	7
3. Teoretiskt perspektiv	9
3.1 Inre och yttre motivation	9
3.2. Målorienteringsteori	10
3.3. Sociala relationers teori	10
3.4 . Humanistiska motivationsteori	11
4. Tidigare forskning	13
4.1. Studie kring elevers yttre- och inre motivation (Forskning utanför Sverige)	13
4.2. Studie kring ramfaktorer som påverkar modersmålsämnet (Forskning inom Sverige)	14
5. Metod	17
6. Urval	19
6.1 genomförande	20
6.2 Etiska aspekter	20
6.3 Bearbetning	21
7. Resultat	24
7.1. Elevernas upplevelseintryck i modersmålsämnet	24
7.1.1. Motiverade elever	24
7.1.2. Omotiverade elever	26

7.2. Motivationsfaktorer	27
7.2.1. Fysiskmiljö	27
7.2.2. Relationer	28
7.2.3. Tidsaspekter	30
7.2.4. Gruppindelning	31
7.2.5. Samarbete	32
8. Resultatsammanfattning	33
9. Resultatanalys	34
9.1 Elevernas upplevelseintryck i modersmålsämnet	34
9.1.1. Motiverade elever	34
9.1.1 Omotiverade elever	36
9.2. Motivationsfaktorer	37
10. Diskussion	40
11. Vidareforskning	43
12. Referenslista	45
13. Bilaga 1	46
14. Bilaga 2	48

1. Inledning

Motivationen är bränslet som ger oss kraften att fortsätta arbeta, utan den här motivationen liknar vi bilar utan bensin och vi kommer att tappa förmågan att fortsätta röra oss framåt, vilket resulterar i att livet blir mycket svårare och misslyckanden tenderar att öka. Det här gäller i livet generellt, men för mig som modersmåslärare, blir det mest tydligt i skolans värld.

I lärarens arbetsliv finns det en stor variation bland elevers beteenden och behov, som läraren måste uppmärksamma och hantera, på ett sätt som tilltalar både läraren och eleven. Under mina fem år som lärare har det hänt vid ett flertal tillfällen att man möter elever som inte engagerar sig under lektionerna, har stor frånvaro och uppnår inte kunskapskraven för ett godkänt betyg. Vanliga kommentarer som man kan få av dessa elever lyder: ”Jag bryr mig inte” eller ”Jag orkar inte” osv. I vissa fall träffar jag elever som går så långt att de hoppar av från modersmålsämnet eftersom att de är omotiverade.

Innebörden och vikten av motivationen har även uppmärksammats i skollagen som lyder: ”Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära” (Skollagen 2010:800). Det är lärarens uppdrag att mellan regelverk och skolvardagen hitta ett sätt att motivera sina elever. Det betyder att läraren inte bara ska arbeta till syfte att motivera eleverna för att uppnå sina uppsatta mål, utan att även sträva efter att väcka en stabil och långvarig motivation som resulterar till att eleverna fortsätter att inträda i lektionerna.

Motivationsbristen är ett vanligt problem, inte bara inom modersmålsämnet, utan även i andra skolämnen. Skillnaden är dock att inom modersmålsämnet behöver eleven inte oroa sig lika mycket för att uppnå ett godkänt betyg, eftersom att ämnet är frivilligt och eleven kan slippa delta i undervisningen, till skillnad från de vanliga skolämnen som är obligatoriska vilket innebär att eleven måste fortsätta även ifall hen är omotiverad.

Min egen erfarenhet som undervisande lärare i modersmålsämnet är att en stor del av eleverna som är omotiverade har någonting gemensamt, nämligen att de flesta är födda i Sverige.

När man som lärare möter sådana elever väcks ansvaret i en att kunna hjälpa eleverna att förstå vikten av undervisning samt öka deras motivation. För att hjälpa eleverna måste läraren först

undersöka orsakerna till deras motivationsbrist och vilka åtgärder man kan använda sig av i praktiken. Därför kommer syftet med den här undersökningen vara att hitta möjliga orsaker för motivationsförlusten och åtgärder för att motverka denna förlust att läsa ett modersmålsämne.

Innan jag sätter fokus på själva problemet med elevers motivation kopplat till modersmålsundervisningar vill jag att läsaren ska få en uppfattning om modersmålsämnets bakgrund och historia inom den svenska skolan. Modersmålsämnets historia kräver att jag dyker in i hur Sverige blev ett mångkulturellt land och när modersmålsämnet blev en obligatorisk del av den svenska skolan och till vilket syfte.

1.1. Syfte

Syftet med studien är att analysera och få en bättre förståelse för varför elever tappar sin motivation för modersmålsundervisningen. Förhoppningsvis kan arbetet belysa ett sätt kring hur lärare kan hjälpa dessa elever och vilka åtgärder det krävs.

1.2. Frågeställningar

- Vad är elevens bild av och tankar angående modersmålsämnet?
- Vilka orsaker finns det som kan leda till att elever tappar sin motivation i modersmålsämnet?
- Vilka åtgärder ska lärare använda sig av för att väcka motivationen hos eleverna?

2. Bakgrund

Det här kapitlet kommer att delas in i två huvudsakliga stycken: motivationens definitioner och modersmålsämnets bakgrund inom den svenska skolan. Eftersom undersökningen centrerar sig kring elevens motivation inom modersmålsämnet, måste det först förklaras vad uttrycket motivation egentligen betyder. Delen med modersmålsämnets bakgrund inom den svenska skolan kommer att inkluderas för att studien tar upp elever inom modersmålsämnet och bakgrundsfaktan stärker läsarens förståelse för modersmålsämnets historia samt syfte. De två punkterna är essentiella för undersökningen eftersom historien inom de två punkterna etablerar en förståelse för motivationen inom modersmålsämnet, vilket stödjer undersökningens syfte.

2.1. Motivationens definitioner

Under denna del av arbetet kommer det att presenteras vad motivation är och hur den förklaras av olika forskare. Motivationens definitioner kommer att beskrivas från ett bredare perspektiv och inte bara från skolans värld, för att skapa sig en helbild kring motivationen i allmänhet som därtill kan kopplas till elevernas uppfattning av fenomenet, motivation.

Enligt många forskare är det svårt att definiera vad motivation egentligen är. Varje person har en egen uppfattning om vad motivation är, beroende på vilken situation man är i eller det sammanhang man försöker beskriva (Appelgren, 2018; Hedegard, 2012).

Hedegaard frågar sig vad motivation egentligen betyder. Är det när man beslutat sig för att göra något? Är det när man har lust att göra det? Eller är det kanske när man har för avsikt att göra det? (Appelgren, 2018, s.12; Hedegard, 2012).

Som Hedegaard beskriver är det svårt att sätta en viss definition på ordet motivation, men en vanlig uppfattning av ordet som är bekräftad av andra forskare, sattes av Franken Robert.

”Motivation är de faktorer hos en individ som väcker, kanaliserar och bevarar ett visst beteende gentemot ett givet mål” (Franken 2002).

En annan definition lyder: ”Motivationen är något som behövs för att initiera, men också för att vilja fortsätta med en aktivitet” (Appelgren, 2018, s.20).

Således är motivation inte enbart något som behöver uppstå vid ett enskilt tillfälle, utan även något som behöver upprätthållas kontinuerligt genom lärandeprocesser.

Därmed leder motivationen, inom människan, till att bringa fram en viss egenskap som är essentiell för ens mål. Människans förutfattade meningar om sin förmåga för ett visst problem, sätter igång motivationen som hjälper oss för att uppnå våra mål.

Matthews Gelard och Zeidner Moshe (2004) förklarade med sin teori *Psykets trilogi* att motivationen hör ihop med både individens känslor och förnuft. På grund av att människor uppträder på olika sätt har vi unika känslor samt tankar och ingens tankesätt är den andras lik, med detta blir även motivationen hos människor annorlunda.

2.2. Modersmål i svensk skola

Arbetskraftsinvandringen efter andra världskriget och det ökande antalet asylsökande resulterade till sist i att det blev en rättighet för invandrare att studera sitt hemspråk i den svenska skolan och med det ställdes krav på skolorna att erbjuda hemspråksundervisning.

Man började undervisa elever i sina modersmål redan 1960, men kravet att erbjuda sådan undervisning blev inte officiellt förrän 1977 i samband med hemspråksreformen. Nu var det en skyldighet för kommuner att anordna hemspråksundervisning för elever där båda vårdnadshavande hade en annan bakgrund, medan deltagandet i undervisningen var och förblir frivilligt (Håkansson, 2003).

1985 börjar man erbjuda modersmålsundervisning även för elever som bara har en vårdnadshavare som talar ett annat språk än svenska. Detta innebar en begränsning för barn som kanske inte hade föräldrar som talade språket, men som fortfarande ville vara en del av språkundervisningen och som använde sig av språket i sin vardag och sitt umgängesliv. 1997 byttes namnet hemspråk till modersmålsundervisning istället, för att avlägsna sig från den hemdomän som termen hemspråk associerades med (Larrson och Westberg, 2015).

Även fast modersmålsämnet är en egenartad sektor i skolan följer ämnet samma principer som de andra skolämnena med en egen del av läroplanen, bedömningsmatris, betygssystem, syfte och särskilda kunskapskrav. Modersmålsämnet är tillgängligt i olika skolverksamheter, t.ex. grundskolan, grundsärskolan, gymnasiet, gymnasiesärskolan och specialskolan (Skolverket Kurs- och ämnesplanerna i modersmål).

Skolverket har definierat och fastställt syftet med modersmålsundervisningen i följande formulering: ”Syftet med undervisningen är att ge eleven möjlighet att utveckla kunskaper i

och om sitt språk. Modersmålet har stor betydelse för barns språk, identitets-, personlighets- och tankeutveckling. Ett välutvecklat modersmål ger bra förutsättningar att lära sig svenska, andra språk och andra ämnen” (Skolverket, 2011, 5 kapitlet 13).

Vem har då rätt till modersmålsundervisning? Enligt skolverket är villkoren för att en elev ska få delta i modersmålsundervisning att han eller hon har en vårdnadshavare som talar ett annat språk än svenska som modersmål, att eleven använder sig av språket i sitt dagliga umgängesliv eller hemmet och har en grundläggande förståelse för språket. Det är rektorn som, utifrån dessa regler, avgör ifall eleven ska få tillgång till modersmålslektionerna. För att organisera en modersmålsverksamhet krävs det att minst fem elever vill ha modersmålsundervisning. Undervisningen är helt och hållet frivillig och sker efter ordinarie skoltiden i ca en timme per vecka (Skollagen 10 kapitlet 7).

2011 antogs vidare en skollag om att alla elever (oavsett om de är nyanlända eller inte) i grundskolor, grundsärskolor och specialskolor ska få tillgång till studiehandledning i form av extra anpassning och särskilt stöd på sina modersmål.

”En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. En elev som ska erbjudas modersmålsundervisning och som före sin ankomst till Sverige har undervisats på ett annat språk än modersmålet får ges studiehandledning på det språket i stället för på modersmålet, om det finns särskilda skäl”. (Skollag 2011, 10 kap 7)

Modersmålsundervisningen är inte bara ett ämne i skolan utan innebär även en möjlighet för nyanlända elever att visa sina tidigare kunskaper inom de andra skolämnena, vilket möjliggör för dessa elever att utvecklas och integreras i det svenska samhället snabbare.

3. Teoretiskt perspektiv

Målet med undersökningen är att finna den bakomliggande orsaken till att elever upplever en minskande motivation i modersmålsämnet. Därför kommer arbetet att centrera sig runt elevens lust, känslor och beteende. Här nedan kommer det att presenteras några motivationsteorier som är utgångspunkten för undersökningen.

3.1. Inre- och yttre motivation

För att bättre förstå sig på ordet motivation har forskare delat upp begreppet i inre och yttre motivation. Den mest inflytelserika teorin inom inre motivation är *self-determination theory* som utvecklades av Deci & Ryan år 2009. Enligt den är inre motivation ett självvalt beteende som existerar när man tycker att något är intressant, roligt eller tillfredställande. Anledningen till att termen inre motivation valdes är att viljan i detta fall tycks komma inifrån individen och för att sådan motivation är något som människor kan kontrollera utifrån sina egna intressen. Glädjen och tillfredsställelsen kommer när det gäller inre motivation från själva aktiviteten och inte från någon form av beröm eller belöning som potentiellt tillkommer från aktiviteten (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.57).

I kontrast till detta är det lätt att se vad yttre motivation är. Det är helt enkelt en aktivitet som utförs för att uppnå en belöning. Dock ger Ryan och Deci (2009) en mer sofistikerad beskrivning av yttre motivation. De delar in den i autonom yttre motivation, å ena sidan, och kontrollerad yttre motivation, å andra sidan. Kontrollerad yttre motivation är när man inte har något val och känner sig tvungen till att utföra en handling. Detta kan vara för att man vill få någon belöning eller slippa ett straff. Autonom yttre motivation är däremot när man utför ett arbete för att det bär ett värde (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.58). Det behöver inte nödvändigtvis betyda att man gillar det man gör, det betyder bara att man inser värdet i det. Ett exempel på detta är en elev som strävar efter goda betyg för att belönas från sina föräldrar eller för att eleven ser det höga betyget som en belöning i sig. Eleven kommer därför att studera inte för att han eller hon är intresserad i det som de läser utan för att uppnå det målet som finns i sikte.

Genom den inre-och yttre motivationen blir det enkelt att definiera typen av motivation som eleven innehar. När elevens motivationstyp framträder blir det även tydligt att, med hjälp av den inre-och yttre motivationsteorin, veta hur man bibehåller eller dessutom utvecklar elevens motivation. Därför ansågs det att den här motivationsteorin skulle komma till nytta i undersökningen kring elevernas motivation inom modersmålsämnet.

3.2. Målorienteringsteori

Från de senaste 20 åren har målorienteringsteorin varit en av dem mest framstående motivationsteorier inom utbildningsdepartementet.

Målorientering eller achievement goal theory delas in i två huvudtyper: Uppgifts- och ego-orientering.

Uppgiftsorientering innebär att eleven sätter ämnet i centrum och har som syfte att förstå uppgifterna som ställs honom, medan ego-orientering prioriterar andra människors tankar om dig och du vill utveckla dig själv för att visa upp din kompetens och med det vinna omgivningens uppmärksamhet (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.35).

Precis som med den inre-och yttremotivationsteorin, förklarar målorienteringsteorin vad som driver eleven, dock går den här teorin mer på djupet kring vad specifika yttre samt inre faktorerna innebär. Genom målorienteringsteorin kan man utveckla den inre-och yttremotivationen för att bilda sig en större förståelse för elevens motivation.

3.3. Socialrelationsteori

I skolverksamheten kryllar det av olika sociala relationer, beroende på relationen kan utvecklingen av elevens motivation för ämnet variera. Relationsteorin delas in i två olika dimensioner yttre-och inre dimensioner.

Den yttre dimensionen motsvarar de bemötande och känslorna som förmedlas under interaktionen mellan två eller flera individer. Medan den inre dimensionen är individens uppfattning och upplevelse av interaktionen med individen. Inom relationen mellan lärare och elev kan den yttre dimensionen inkludera att läraren bemöter eleven med respekt och vänlighet, dessutom om läraren skapar en känsla av att eleven är inkluderad i undervisningen (Skaalvik S

& Skaalvik E, 2018, s.83). Detsamma gäller för elevens bemötande av läraren, ifall känslorna av respekt och vänlighet är ömsesidiga kommer den här sociala relationen att tillfredsställa både partier och elevens motivation kommer också att gynnas positivt.

Den inre dimensionen inom relationen mellan lärare och elev, grundar sig på hur eleven uppfattar lärarens interaktion. Inre dimensionen bland eleverna fungerar på samma vis, när eleven uppfattar sin kamrat som en trevlig och hjälpsam individ ökar gemenskapen, vilket bidrar till att elevens yttre motivation stärks, eftersom eleven vill arbeta hårdare för att få både sina vänners och lärares uppmärksamhet och godkännande (Skaalvik S & Skaalvik E, 2018, s.88).

Inom modersmålsämnet finns det en mångfald av elever vars ålder, kunskapsnivå och bakgrund är varierande. Med ett klassrum fyllt med olika elever kan det vara svårt att veta hur man ska behandla alla och skapa en relation mellan eleverna som kommer att gynna dem och undervisningsmiljön. Socialrelationsteorin kan förenkla förståelsen för, hur man som en lärare kan bilda en positiv relation och hur relationen påverkar deras motivation.

3.4. Humanistisk motivationsteori

Den humanistiska motivationsteorin är att individen har egenskapen att ta ansvar och utse logiska beslut, bara ifall individen bemöts av en möjlighet och är omgiven av en miljö med bra förutsättningar för att utveckla individens inre förmågor. Miljökriteriet inkluderar den fysiska miljöns material, resurser och hållbarhet. Med detta sagt anser den humanistiska skolan att det bara är individen som har den fulla vetskapen om sina behov samt egenskaper och med det är individen den enda som bemästrar förmågan att utveckla sig själv. Individen kan bara få vägledning eller stöttning men ingen annan förstår vad som försiggår i individens medvetande, därför går det inte att någon annan än individen själv uppnår sina mål (Lundgren & Lökholt, 2006).

Nackdelen med den här teorin är att den målar upp en bild att alla individer kan fatta rätt beslut och att alla är perfekta, vilket inte stämmer överens med det verkliga livet, eftersom det finns elever som förstår sina brister, men ändå bestämmer sig för att förbise sina problem. Dessa elever är i behov av hjälp från någon annan t.ex. en lärare (Imsen, 2006).

Den humanistiska skolan framhäver det positiva och friska i människan, och genom att bli betraktade från det perspektivet blir eleverna mer villiga till att vara engagerade i ämnet och

delta på lektionerna. Vid hjälp och vägledning av elever ska man försöka muntra upp dem genom att öka deras självförtroende i de delar som eleverna är starka i. Dessa pedagogiska idéer föddes hos Carl Rogers, som var en av förgrundsfigurerna inom den humanistiska skolan.

I boken *Motivationshöjande samtal i skolan* nämner författarna, Lundgren och Lökholt (2006), att nyckeln till rådgivningsarbete, enligt den humanistiska skolan, är att kunna förstå elevernas problem genom att analysera dem från deras perspektiv. När eleven blir bemött av förståelse och kärlek kommer känslan av att vilja göra sin rådgivare stolt att öka och därför har eleverna nu en anledning till att vilja ändra på sig och utveckla sig själv. Målet med uppsatsen är att undersöka vad som är anledningen till elevernas motivationsförlust och den humanistiska skolan är det mest optimala alternativet för att uppsatsens mål ska kunna uppnås, eftersom den här teorin beskriver ett sätt att sätta sig in i elevernas situation och betrakta situationen med deras ögon. Inom den humanistiska skolan finns det ett krav att läraren upprätthåller en bra kontakt med eleven, för att på det sättet kunna skapa sig en bakgrund kring eleven, som kommer till hands när läraren försöker vägleda eleven för att uppnå sina mål. Läraren får även information om elevens behov och med den kunskapen blir det lättare för läraren att förbereda möjliga förutsättningar till just dessa behov.

4. Tidigare forskning

Det här kapitlet kommer att beröra olika forskningar kring elevernas motivation inom skolverksamheten. Två olika studier som utforskar motivation på olika sätt kommer att belysas. Ena studien behandlar elever i Sverige medan den andra är internationell för en bredare förståelse för hur elever kan uppfatta motivation i skolan runt om i världen.

4.1. Studie kring elevers yttre- och inre motivation (Forskning utanför Sverige)

Nicolas, Robert och Marc gjorde en studie år 2011 som dedikerades åt att utforska hur den inre- och yttre motivationen påverkar elever inom olika åldersgrupper. Deras studie delades in i tre huvudtyper, som skulle uppfylla olika syften. Den första fokuserade på skolans hantering av den inre, yttre samt bristen på motivationen hos elever, i en skola belägen i den kanadensiska provinsen, Quebec. Undersökningen utgick från åldersgrupperna 9-17 år. Det andra syftet med studien var att utforska hur lärarens samt föräldrarnas autonomistöd kan påverka elevernas syn på motivation. Det slutgiltiga syftet skulle bedöma skillnaden mellan lärarens samt föräldrarnas roll på eleverna inom de olika åldersgrupperna och vilken av rollerna som påverkar elevernas motivation till en högre grad.

Undersökningen inkluderade 1606 elever från 9-17 års ålder, antalet flickor var 810 och antalet pojkar visade 793, dessutom fanns det tre elever som inte ville uppge sitt kön. Studien formades genom frågor till alla deltagare som utfördes under skoltiden. Det gjordes tre olika frågor som skulle spegla elevernas syn på motivationen. Det fanns fyra olika svarsalternativ på varje fråga och svaren stod bakom en viss typ av motivationssyn. De skilda perspektiven gällande motivation delades in i inre motivation, självstyrande yttre motivation, icke självstyrande yttre motivation och till sist brist på motivation. Eleverna fick sedan svara på en annan enkät där det skulle bedömas huruvida autonomistöden från lärare, modern och fadern såg ut inom de olika åldersgrupperna.

Resultatet av den första undersökningen visade att elevernas inre- samt självstyrande yttre motivation minskade när man kom upp till elever i 12-årsålder för att sedan stabilisera sig långsamt vid 15-årsgruppen och ökar med 16- och 17-åriga elever. Undersökningen visade även att antalet omotiverade elever samt elever med icke självstyrande, yttre motivation minskade

upp till 12 åriga elever men fick en liten ökning vid 16- och 17- åriga elever. Det finns ingen tydlig förklaring på resultatet men det spekuleras kring att elevernas ökning av inre motivation vid äldre ålder kan tyda på att man får en känsla av ökad ansvarighet, däremot kan sänkningen av den självstyrda yttre motivation proportionellt med åldern bero på att eleverna tycker att det börjar bli svårare att hänga med under lektionen.

Vid den andra undersökningen visade det sig att lärarens autonomistöd minskade linjärt med elevernas ålder och att autonomistöden minskade drastiskt från 12-årsålder men stabiliserade sig långsamt efter den punkten. Föräldrarnas autonomistöd visade inga drastiska förändringar och var ganska stabila genom alla åldersgrupper.

Som slutsats upptäcktes det att autonomistöd är en essentiell del vid den inre motivationen. Den inre motivationen ökar särskilt mycket när autonomistöden kommer från en person som har en nära relation till eleven, som exempelvis ens förälder eller lärare. Autonomistöden upptäcktes dessutom kunna lösa elevens brist på motivation och den icke självstyrda, yttre motivationen. Därför är det viktigt att i en skolverksamhet fokusera på att anställa personal som inte bara har en viss behörighet inom ämnet utan som även kan uppmuntra och bidra till ett starkt autonomistöd för sina elever.

4.2. Studie kring ramfaktorer som påverkar modersmålsämnet (Forskning inom Sverige)

Nigar Sadig utförde en undersökning (2014) angående modersmålet, för att öka förståelsen för ämnet inom den svenska skolan. Det kommer att sättas större fokus på undersökningens del kring de yttre faktorerna och dess påverkan på motivationen, även kallad för ramfaktorer.

Undersökningen innehöll intervjuer med olika modersmållärare, där frågorna skulle stödja studiens syfte och skapa sig en bild av hur modersmålsundervisningen fungerar. Studien inkluderade elva modersmållärare som skulle intervjuas. De intervjuade, undervisade i språken: somaliska, engelska, persiska, arabiska, bosniska, ryska, polska, spanska och kurdiska.

Gruppindelningen, undervisningstiden, den fysiska miljön, undervisningsmaterialen och samarbetet mellan de övriga skolpersonalen var alla ramfaktorer som togs upp i intervjuerna och analyserades i studien.

En av lärarna påpekade att eftersom modersmålsundervisningen inkluderar att elever från olika årskurser ska undervisas samtidigt, medför det svårigheter att hinna förmedla den hjälp och stöd som behövs till alla elever. När det finns elever från olika årskurser kommer det att resultera i att modersmålsgruppen får en stor variation på språknivåer och erfarenhet mellan elever, vilket leder till att läraren måste förbereda flera stycken teman som är tillämpliga för elevernas olika behov och årskurser. Att planera olika områden för varje årskursgrupp sätter ett tyngre arbete på modersmålsläraren och medför stress för henne/honom. Vissa lärare påstod att när eleverna uppmärksammade lärarens stresstillstånd och kände att de inte blev tilldelade den tillräckliga undervisningstiden, påverkades deras presentation vilket sänkte motivationen för ämnet. Däremot fanns det lärare som tyckte att variationen på ålder och nivåer inom klassen var något positivt eftersom att de yngre eleverna såg upp mot dem äldre och vid svårigheter kunde be dem om hjälp, det här ger läraren möjligheten att spendera mer tid med elever som ligger på en högre nivå samtidigt som eleverna kan samarbeta och lära sig ifrån varandra.

Undervisningstiden var en viktig ramfaktor som togs upp av alla lärare och uttrycktes som något väldigt besvärande. Eftersom att modersmålsämnet sker efter skoltid och är bara 1-2 timmar per vecka skapar det en brist på undervisningstid, vilket gör att eleverna inte hinner med allting som finns i det centrala innehållet eller som står i kunskapskraven.

Av de lärare som utfrågades huruvida det finns tillräckligt med undervisningsmaterial, svarade fem av elva lärare att de var ganska nöjda med resurserna som avsattes för modersmålsämnet. Däremot beskrev vissa lärare att förutsättningarna i de olika skolorna som de undervisade på inte alltid var detsamma. På ena skolan fanns det tillgång till digitala läromedel för modersmålsämnet medan en annan skola inte spenderade lika mycket på modersmålsundervisningen. Sex av lärarna uttryckte ett missnöje med undervisningsmaterialet inom modersmålet och berättade att modersmålsämnet inte prioriterades lika mycket som de andra ämnena vilket kan leda till att det ibland inte finns tillräckligt med material, såsom pennor och häften, för alla elever.

När det kommer till den fysiska miljön, beskriver lärarna att det inte finns ett specifikt rum för just modersmålsämnet och att läraren måste leta efter ett ledigt rum. En av lärarna berättade att lokalen som hen använder har en tvättmaskin och torktumlare som sätts på under deras lektion och ibland kommer skolpersonalen in. Enligt läraren uppfattas detta väldigt rörande och flera lärare berättar att eleverna märker av hur svårt det är att hitta en ledig lokal, vilket minskar deras lust för lärandet.

Åtta stycken lärare förklarade att det inte fanns något samarbete mellan dem och lärarna inom de andra skolämnena. De uttryckte att skolpersonalen verkar inneha en negativ bild av modersmålsundervisningen och anser att ämnet har en mindre vikt än de andra ämnena. Mer än hälften av de intervjuade berättade att deras kompetens behövs som en kontakt mellan elevens hem och skolan. Två av lärarna sa att det händer att lärare från andra skolämnen söker upp dem och ber om hjälp med en fråga kring en elev i deras klass som också deltar i modersmålsämnet eller bara ställer frågor om deras kultur vilket ökar lärarens förståelse för sina elevers bakgrund. Flera av lärarna hade gärna velat att modersmålsämnet skulle få mer inflytande i den svenska skolan och att samarbetet skulle underlätta mycket för dem men även för lärare i andra skolämnen.

I sin slutsats visar studien att modersmålet spelar en stor roll i elevernas lärande för det svenska språket och förstärker deras självförtroende samt identitetskänsla. Ramfaktorena som togs upp fick inga direkta åtgärder från intervjuerna, vilket indikerar vikten av att skolpersonal samt vårdnadshavare måste öka sin förståelse för modersmålsämnets påverkan och deltar mer för att motverka ramfaktorernas inverkan på eleverna. Ramfaktorena var gruppindelningen, undervisningstiden, lokaler, undervisningsmaterialen och samarbetet mellan de övriga skolpersonalen.

5. Metod

Det här avsnittet framställer metoden som valdes vid genomförandet av undersökningen. Eftersom ~~att~~ undersökningen ska belysa elevernas motivation genom deras egna samt lärarnas tankar och synpunkter, är den mest optimala metoden för intervjuerna den kvalitativa strategin.

Den kvalitativa metoden samlar in individernas åsikter och drar slutsatser genom att analysera deras svar. När man diskuterar ett ämne som motivationslust finns det inget slutgiltigt och bestämt svar, eftersom problemet är väldigt subjektivt. Frågeställningen är således beroende av elevernas och modersmåslärarnas perspektiv för att besvaras.

Termen kvalitet kommer från det latinska ordet ”qualitas” som betyder beskaffenhet, egenskap och sort. Ordet används när man vill beskriva olika synpunkter för ett ämne och aspekter av ett objekt, alltså kan man referera till både abstrakta och konkreta fenomen när man använder sig av termen kvalitet (Ahrne, 2011).

Den här metoden används även vid frågeställningar där man inte har mycket information eller förförståelse för ämnet, därför är den särskilt användbar när det gäller att experimentera och dra slutsatser inom många olika områden. Vid kvalitativa undersökningar använder man sig av ett fåtal individer och försöker dyka djupare in i sin frågeställning. Som den världskända frasen lyder: ”Less is more”. Resultaten som man får av de kvalitativa metoderna brukar presenteras i flytande text istället för tabeller och siffror, på grund av att individernas antal är få och därför inte kan användas som en generaliseringskälla (Hedin, 2011).

Eftersom att den här undersökningen består av åtta stycken elever och tre modersmåslärare, passar den kvalitativa metoden mest in på studien, på grund av att antalet är få. Precis som Anna Hedin beskrev, sätter de kvalitativa intervjuerna fokus på innehållets kvalité och resultatens informationsfyllighet.

En styrka med kvalitativa intervjuer är att de ger möjligheten för intervjuaren att ställa följdfrågor och därmed få tillgång till information som denne kanske inte förväntat sig när intervjufrågorna formulerades. När man sedan kommer till analysen kan man återkoppla till intervjuerna på ett komplext vis och ge ett större sammanhang. Detta beskriver Larsson Staffan (2010) när han skriver:

”När någon upplyst mig om den geografiska utbredningen av F (socialt fenomen) eller orsaken till F, kan jag fortfarande fråga mig: Men vad betyder F?” (Larsson 2010, s.7).

Intervjuarens roll är oerhört viktig för resultatet av de kvalitativa intervjuerna. Ifall intervjuaren visar för mycket känslor eller delger för mycket av sina egna tankar kommer respondentens svar att påverkas utifrån vad denna känner att intervjuaren vill ha för svar. Detta vill man inte göra eftersom man vill ha så ärliga svar som möjligt. Patel Runa och Davidson Bo har tagit upp det här fenomenet i sitt verk *Forskningsmetodikens grunder*. Författarna beskriver att vid hermeneutiska tillfällen såsom intervjuer bör intervjuaren vara medkännande men inte till den graden att personen som utfrågas känner ett behov av att ändra på sina svar, för då går man över till manipulation. Därför är det viktigt att intervjuaren är medveten om sin påverkan i samtalet och hur informanten medverkar med sin utfrågare.

Den kvalitativa metoden är indelad i tre olika traditioner. Den delen som mest passar intervjuera är fenomenologin.

Fenomenologin syftar till att förklara en individs känslor inför ett visst fenomen. Individens upplevelser kan innefatta både emotionella antaganden och intellektuella tankar. Metoden används för att få en djupare förståelse för ett fenomen och hur det påverkar olika människor (Ihde, 1977).

Eftersom denna uppsats har för avsikt att undersöka motivationen hos elever i modersmålsundervisningen är den beroende av elevernas och modersmålslärares upplevelser och tankar kring ämnet, därför kommer utgångspunkten för studiens kvalitativa metod att vara den fenomenologiska traditionen.

6. Urval

Med utgångspunkt av undersökningssyftet bestämdes det att åtta elever, som är delaktiga i modersmålsämnet, samt tre modersmåls lärare inom tre olika modersmåls språk skulle intervjuas. Modersmåls lärarna arbetar på grundskolor i en liten kommun belägen i Skåne. Varje intervju varade i cirka 40-50 minuter för att utvinna det mesta utifrån intervjuerna.

Under mina förberedelser fick jag kontakta rektorn, för modersmåls enheten inom kommunen, och berätta för henne om min undersökning och dess syfte. När jag fick tillstånd, kontaktade jag lärarna som skulle intervjuas, för att informera dem om mina tankar kring mitt arbete. Det var väldigt viktigt att de valda lärarna skulle lära ut olika modersmåls språk och med det kommer även eleverna per automatik komma från varierande modersmåls ämnen. Detta resulterar till att undersökningen blir mer omfattande och täcker fler aspekter av modersmåls ämnet. Modersmåls lärarnas inställning till undersökningen var positivt och de svarade att de gärna skulle ställa upp. Jag rådfrågade lärarna om elever som de tyckte skulle passa för intervjuerna och de rekommenderade 2–3 olika elever var. Kriteriet för lärarnas urval av elever, som jag informerade dem om, var att så stor bredd vad gäller bakgrund och tidigare erfarenheter av modersmålet skulle uppnås.

Eleverna kategoriserades utifrån årskurserna 5, 7, 8 och 9 där det fanns två elever från varje årskurs. Fem av eleverna identifierade sig som killar och de resterande som tjejer. Jag fokuserade på att inkludera elever som är lite äldre eftersom de yngre barnen oftast blir trötta snabbare samt skulle uppfatta den relativt långa intervjun som enformig och långdragen. Det finns även en risk att barnen tappar fokus vilket betyder att jag kommer behöva korta ner på tiden samt intervju flera gånger (Trost, 2014). Vistelsetiden i Sverige skiftade mellan eleverna, vissa är födda i Sverige medan andra invandrat till landet men har levt i Sverige i många år. Den sista gruppen elever är nyanlända med 2–3 års erfarenhet av Sverige och modersmåls undervisningen.

Innan intervjuerna genomfördes med eleverna försökte jag bygga upp en relation genom att presentera mig för dem och vice versa. Jag gav eleverna en kortfattad insyn i mitt arbete och vad syftet är med intervjuerna. En blankett med information kring arbetet och om mig själv skickades ut till elevernas vårdnadshavare, för att få deras godkännande. Dessa skickades ut 3 veckor före intervjuerna (bilaga 1).

6.1. Genomförande

Den mest lämpade metoden för mina intervjuer är den semistrukturerade varianten. Denna typ av intervjuer kopplas ofta till den kvalitativa metoden, som jag har använt mig av under genomförandet, och är mycket effektiv när det gäller det här tillvägagångssättet (Bryman, 2018). Jag har format min intervjuguide baserad på semistrukturen vilket fokuserar på att utgå från frågeområden istället för detaljerade frågor. Min intervjuguide består av 9 frågor till eleverna och 6 frågor till lärarna (bilaga 2).

Att ordna en plats för intervjuerna som skulle tillfredsställa alla specifika punkter för en bra miljö var en högst uppsatt prioritet för mig. Rummen där intervjuerna skulle hållas behövde vara bekväma för intervjuaren men främst för den som blev intervjuad. Specifika riktlinjer för att uppnå en bekväm miljö, är att rummet ska vara bekant för den intervjuade, för att öka känslan av säkerhet och trygghet. Dessutom ska platsen vara avlägsen från möjliga koncentrationshinder (Trost, 2014). Jag har fått godkännande för lärarintervjuerna av skolans rektor att använda deras lilla konferensrum. Intervjuerna har gjorts individuellt och tog ca.40-50 minuter. Samma principer har tillämpats för elevernas intervjuer och där har jag fått använda mig av deras gruppum. Alla intervjuer spelades in och fick godkännandet att spelas in, inspelningarna hade till syfte att fungera som en referens för bearbetningen samt resultatet. Under intervjuerna antecknades märkvärdiga reaktioner och hur jag uppfattade deras kroppsspråk inför olika frågor. Några anteckningar var deras ton, ifall de blev tysta eller kunde svara direkt, om de log eller skrattade på en av frågorna, ifall det fanns tecken på nervositet som reflexiva rörelser med benen, armarna eller händerna osv.

6.2. Etiska aspekter

Den kvalitativa metoden förutsätter ett antal etiska ställningstaganden. Man behöver som ansvarig för en sådan studie informera alla inkluderade och motta ett samtycke till att bli intervjuade från dem. Det är viktigt om att upplysa om att alla intervjuer är frivilliga. De etiska utgångspunkterna rör även anonymiteten för alla de inkluderade individerna samt att de har rätten till att dra sig ur studien vid vilken tidpunkt som helst, ifall de känner sig obekväma eller ångrar sitt beslut.

Informationsbrevet som skickas till elevernas innehavare ska explicera alla dessa punkter på ett tydligt vis. I brevet ska information om utsändaren, vad syftet är med arbetet är och att

intervjuerna kommer att spelas in tas upp och att föräldrarna har rätt att ta del av resultaten av intervjuerna ifall de vill (Hedin, 2011).

6.3. Bearbetning

Efter varje intervju var det dags att samla all information och bearbeta av databehandlingen. Inspelningarna av intervjuerna samt anteckningarna gjorde det möjligt för mig att minnas vad som sades. Jag har lyssnat på varje intervju flera gånger och transkriberade dem på datorn för att få en övertäckande bild av hur samtalen med deltagarna löd (Hedin, 2011).

Genom anteckningarna som skrevs under intervjuerna kunde jag återkoppla elevernas kroppsspråk för varje fråga, på det här sättet kunde jag anknyta deras svar utifrån inspelningarna med kroppsspråket via anteckningarna. Inspelningarna är en viktig del av kvalitativa intervjuer och medför en stor fördel när det kommer till att dra slutsatser av materialet. Jag har spenderat mycket tid med att analysera varje inspelning och med det har jag kunnat expandera min uppfattning kring varje intervju (Trost, 2014).

Ett exempel på en intervju där jag genom min återkoppling mellan anteckningarna och inspelningen har kunnat komma fram till elevens syn på modersmålet lyder på det här viset: Jag frågade en av eleverna vid vilka tillfällen hen använder sitt modersmål. Vid utfrågningen märkte jag hur elevens kroppshållning ändrades, från att sitta med ryggen böjd till att sträcka på sig och med avslappnade axlar svarade eleven på frågan med en stadigare röst än vad hen innan hade. Elevens röst och kroppshållning tydde på att frågan gjorde hen glad och stolt över sig själv. När elevens svar löd att hen använder sitt modersmål vid kommunikation med släktingar visade det att elevens språkförmåga ligger på en hög nivå och att hens modersmål utnyttjas på vardagen. Det jag kunde utläsa från elevens svar och ansiktsuttryck var att hen är nöjd med sina språkliga förmågor och att via modersmålet ökar eleven sina kunskaper för att kunna kommunicera med sina släktingar, detta visar att eleven har en inre motivation och intresse för modersmålet. För att underlätta förståelsen för datainsamlingen har jag betecknat lärarna med ett L och eleverna med ett F eller P beroende på deras kön (i det här fallet flicka och pojke).

Tabell 1. Elever i studien

Namn	Språk	År i Sverige/ årskurs
P1	Arabiska	Född i Sverige/ 7:an
P2	Arabiska	2år/ 9:an
F1	Arabisk	3år/ 5:an
F2	Arabiska	Född i Sverige/ 8:an
P3	Polska	Född i Sverige/ 5:an
P4	Polska	6 år/ 7:an
F3	Rumänska	9 år/ 9:an
P5	Rumänska	2 år/ 7:an

Tabell 2. Modersmåls lärare

Namn	Språk	Utbildning
L1	Arabiska	Lärarexamen modersmål språk.
L2	Rumänska	Lärarexamen svenska som andraspråk och modersmålspråk.
L3	Polska	Lärarexamen gymnasiet i hemlandet.

För att uppfylla undersökningens syfte samt svara på frågeställningarna, behandlades svar efter intervjuerna och delades in i specifika kategorier. För att framställa kategorierna användes Graneheims och Lundmans analysmetod (2004). Deras analysmetod innehåller fyra steg:

- Kodning i nyckelord
- Att finna teman
- Kodning av varje tema i underkategorier
- Att söka mönster eller typer

Första steget var att koda i nyckelord. När man kodar i nyckelord måste man sammanfatta intervjuerna till vad de egentligen handlar om, vilket görs genom att ta ut nyckelord som flera

av de intervjuade nämnde. Därefter uppnå man steg två som är att finna teman. Med hjälp av de samlade nyckelorden ska man försöka gruppera in dem i passande teman, genom att hitta innebörden som de intervjuade syftar till. Frågor som du kan ställa dig själv för att underlätta indelningen kan vara: ”Vilka nyckelord förekommer ofta? Hur hör dessa ihop? Kan det finnas en underliggande dimension? Vad kan orden stå för?” (Granheim & Lundman, 2004). Genom dessa två steg kunde jag komma fram till två huvudteman som lyder:

- Elevens upplevelseintryck i modersmålsämnet
- Motivationsfaktorer

Genom dessa teman kom det underkategorier som passade med huvudteman, vilket är steg tre. Kodning av varje tema i underkategorier görs genom att sortera alla deltagarnas citat för en viss fråga och sedan sätta ihop citaten som passar med varandra, alltså som har samma mening eller syfte. Därefter har man olika grupperingar av citaten och genom grupperna kan man sänslägga specifika underkategorier som inkluderar de olika grupperingar av citaten. Nedan kommer det demonstreras ett exempel på hur indelningsprocessen genomfördes i form av en tabell, vilket berör steg fyra (att söka mönster eller typer).

Meningsbärande enhet	Reducerad enhet	Kod	Underkategori	Huvudtema
(P5) Jag är intresserad av modersmålsämnet eftersom att jag tycker det är roligt samt intressant att man kan utnyttja sitt modersspråk på de andra lektionerna.	Modersmålsämnet roligt och kan utnyttjas på de andra lektionerna.	Positiv syn, roligt, utnyttjbar och motiverad.	Motiverad elev i modersmålsämnet.	Elevens upplevelseintryck i modersmålsämnet.
(F1) Jag tycker att modersmålsämnet är tråkigt och det finns ingen vits med ämnet eftersom att i Sverige talas det svenska.	Modersmålsämnet tråkigt och bidrar inte till något, eftersom språket inte talas i landet.	Negativ syn, tråkigt, ingen vits/betydelse, talas inte, omotiverad.	Omotiverad elev i modersmålsämnet.	Elevens upplevelseintryck i modersmålsämnet

Från samma huvudtema fick vi två olika perspektiv och svar, därför delades huvudtemat in i två olika underkategorier, motiverade- & omotiverade elever. Samma metod utfördes på

huvudtemat motivationsfaktorer, där fick vi underkategorierna, den fysiska miljön, relationer, tidsaspekter, gruppindelning och samarbete.

7. Resultat

I det här avsnittet sätts det fokus på att presentera intervjuerna enligt de tre grundläggande kategorierna som nämndes i förra kapitlet.

7.1 Elevens upplevelseintryck i modersmålsämnet

Den här kategorin utgår från fråga nummer ett.

Vad är elevens bild av och tankar angående modersmålsämnet?

Här finns det två olika upplevelseintryck som uppfattades från elevernas ställningar för frågan. Beroende på ifall eleverna hade en positiv eller en negativ syn, delades dem in i motiverade- och omotiverade elever. Elevernas olika perspektiv (motiverad & omotiverad) kommer att besvara frågeställning nummer ett.

7.1.1 Motiverade elever

De motiverade elevernas inställning för modersmålsämnet verkar vara positiv och de tycks inneha en gemensam bild av att modersmålsundervisningen ger dem en möjlighet att genom sitt modersmål kunna förstå andra skolämnena från ett bredare perspektiv, även utanför skolan kommer modersmålsämnet tillgodo eftersom man kan anpassa sig till olika miljöer och förstå flera problem som kan tillkomma i vardagen.

P2:” Modersmålsämnet har hjälpt mig att förstå skolans system och med det kunnat uttrycka mig på ett korrekt sätt och utvecklas i de andra skolämnena.”.

Eleven fortsätter att berätta om hur modersmålsämnet även kan fungera som studiehandledning för honom, eftersom att han kan få hjälp av sin lärare och klasskamrater med de andra skolämnena. På skolan finns det dessutom en möjlighet för nyanlända elever som har svårigheter med svenska språket att skriva prov på deras modersmål. P2 har berättat att det här systemet gav honom större självförtroende när det kommer till studierna eftersom han på så sätt kan visa upp sina kunskaper inom andra ämnen trots att hans kunskaper i svenska inte är tillräckliga. Detta har även bidragit till att eleven kan utveckla sitt svenska språk utan stress och med större motivation.

F2: Jag upptäckte värdet av modersmålsämnet när jag blev äldre och kunde känna stolthet över att kunna bruka och tillämpa mig av flera olika språk i min vardag.

F2 är en av eleverna som beskrev att modersmålsämnet har inneburit större potential för att kunna sätta sig in i olika situationer och kommunicera med flera olika människor i sin vardag, vilket medför ett ökat självförtroende samt stolthet över sig själv.

De flesta motiverade elever (särskilt nyanlända elever) ansåg att modersmålsämnet hjälpte till med integrationen i den svenska skolan, eftersom att man kan förstå skolan bättre med hjälp av läraren eller eleverna som har gått på skolan under en längre period. När eleverna ökar sin förståelse för den svenska skolan blir det enklare för honom eller henne att inkluderas i skolans miljö.

P5: ”Under min första tid i den svenska skolan, kände jag mig ensam och utanför på grund av kulturkrocken. Detta gjorde att jag längtade till modersmålslektionerna för att jag hade samlat några frågor kring skolsystemet som jag kunde ställa till min modersmålslärare”.

Enligt P5 var modersmålsämnet bron som kopplade samman hans första kultur och den svenska kulturen. Denna bildliga bro skänkte honom trygghet och minskade främlingskapet som han kände för den nya kulturen. Han har även skapat nya relationer med elever som talar samma språk genom modersmålsundervisningen och med det har hans känsla av ensamhet skingrats.

En annan gemensam punkt för de motiverade eleverna är att de använder modersmålsämnet dagligen och i olika sammanhang, kan vara i hemmet, på skolan eller i fritiden.

F3: ”Jag gillar att kontakta mina släktingar i hemlandet genom att skriva till dem och på detta viset ser mina släktingar hur bra jag är på mitt modersmål och därför kan de inte håna eller skratta åt mig”.

P2: ”Jag använder mig av modersmålspråket dagligen, särskilt på skolan eftersom jag utnyttjar språket till att översätta svenska uttryck som är okända för mig. Mellan mina kompisar som delar samma bakgrund som jag brukar modersmålet talas”.

7.1.2. Omotiverade elever

Fyra av åtta intervjuade elever ställde sig på sidan som tyckte att modersmålsämnet inte borde undervisas i den svenska skolan.

P1: ”Jag förstår inte varför modersmålsämnet finns i den svenska skolan och jag tycker att ämnet bara bidrar till extra möda och gör att skolan blir svårare. Vi bor i Sverige, mannen, därför måste vi bara tala svenska”.

Eleven undrar varför han måste studera ett språk som inte är officiellt i det landet han befinner sig i och dessutom anser han att det hade varit bättre ifall tiden sattes ner på det officiella land språket istället.

P1 fortsätter med att förklara sitt påstående och säger att ifall det var viktigt med modersmålsämnet, hade utbildningsdepartementet bestämt att ämnet blivit obligatoriskt, som engelska och moderna språk, och inte frivilligt som det är i dagsläget. Eleven känner att hans modersmål (arabiska) är mycket mer komplicerat att lära sig än det svenska språket, han tycker även att modersmålet inte är nödvändigt i det svenska samhället. P1 kan tala arabiska för att kommunicera med sina föräldrar, annars anser han att man inte behöver lära sig att skriva eller läsa sitt modersmål om det inte används i landet.

F1:” Jag kom till Sverige med ett modersmål som jag kan läsa och skriva på. Varför måste jag fortsätta med modersmålsundervisningen, när mina vänner kan gå ut och leka eller gå hem?”

F1 har beskrivit vikten av att ”lämna” sitt modersmål och börja fokusera på det svenska språket istället. Ifall modersmålsämnet inte hade funnits skulle F1 kunna kommunicera med sina vänner allt oftare samt kunna umgås med dem på fritids istället för att behöva stanna efter skolan på modersmålslektionerna.

P4:” På skolan talas det svenska, hemma brukar jag för det mesta använda mig utav det svenska språket, därför har jag inte haft nytta av mitt modersmål i min vardag och jag förstår inte varför mina föräldrar är fast beslutna över att jag deltar i modersmålsundervisningen”.

P4 har resonerat kring hur märkvärdigt det är att hans föräldrar begär att han lär sig modersmålsspråket, när de talar delvis svenska och delvis hemspråket med honom. Modersmålet talas fullständigt bara när föräldrarna kommunicerar med varandra. Eleven

berättar att när släktingar hälsar på talar han alltid med barnen på svenska medan de vuxna kommunicerar med varandra på sitt modersmål. Eleven hade dock en positiv tanke med modersmålsämnet, han förklarade att betyget i ämnet kan bytas ut mot ett annat sämre betyg för att höja ens meritvärde. Han uttryckte sig att det här systemet var det enda som fick honom att kämpa i modersmålsundervisningen.

7.2 Motivationsfaktorer

I detta avsnitt presenteras lärarnas samt elevernas svar med utgångspunkt på den tredje samt fjärde frågan: *Vilka orsaker finns det till att elever tappat sin motivation i modersmålsämnet? Vilka åtgärder ska lärare använda sig av för att väcka motivationen hos eleverna?*

Utifrån fråga ett, fanns det gemensamma svar som alla deltagare nämnde vid en viss punkt, svaren kunde därför delas in i underrubriker som lyder: Fysisk miljö, Relationer, Tidsaspekter, Gruppindelning och Samarbete.

7.2.1. Fysisk miljö

Under intervjuerna med lärarna, höll alla med om att den fysiska miljön spelar en stor roll för elevens motivation. Lärarna talade inte bara om själva lokalen utan även allting som inkluderas i klassrummet som bl.a. tavlan, pennor, projektorn, bord, stolar osv.

En av lärarna hade en dålig upplevelse kopplat till klassrummets miljö och beskrev hur detta påverkade eleverna och lektionens stämning.

L1”Vår skola har inte möjligheten att skaffa sig ett avskilt klassrum för just modersmålsundervisningen, istället undervisar jag i ett litet rum i matsalen”.

Hon har berättat hur eleverna måste passera genom matsalen för att komma till klassrummet. Många av eleverna och även läraren själv tycker att det är jobbigt med den starka lukten och ljudet som hörs från matsalen. Det mest besvärliga med klassrummets position är lukten eftersom lektionen är efter ordinarie skoltid och många elever är hungriga. Lukten från matsalen stimulerar känslan av hunger och detta gör att eleverna inte kan fokusera på lektionen. En sådan miljö förstärker även intrycket av att ämnet inte är viktigt eftersom man inte ens har ett

ordentligt klassrum. Detta får eleverna att se ner på ämnet ännu mer och därmed förlorar de även sin motivation för att studera.

L2 berättar den motsatta upplevelsen som L1 hade och gick in på hur en bra lokal påverkar eleverna enligt hennes erfarenhet.

L2” Genom en positiv studerande miljö, blir eleverna mer intresserade, visar ett större engagemang och mer bekväma för ämnet”.

Hon fortsätter att berätta hur, när man genom att investera på ett klassrum och dess innehåll kan få eleverna att känna ett större värde för ämnet och med det ger mer uppmärksamhet för ämnet.

Enligt lärarna var det svårt att hitta åtgärder för en förbättrad lokal, eftersom att de måste använda sig av den utgivna lokalen av skolan och har inte mycket makt när det kommer till vilket klassrum de kan undervisa på eller på vilka förbättringar som kan göras.

L3: ”Det som står för oss lärare att göra är att försöka be skolans rektor om en lokal med goda förutsättningar till en studiemiljö, i övrigt är det bara att göra det bästa av situationen”.

L1: ”Problemet är att vi måste använda oss av lokalen som är tillgänglig och även om vi beklagar blir det oftast ingen skillnad och vi får helt enkelt stå ut med det”.

Lärarna som intervjuades kände ett missnöje över hur lite makt de har när det gäller undervisningslokalen och enligt lärarna är det elevernas reaktion till lokalen, som är anmärkningsvärt sämre än deras andra klassrum i andra ämnen, det jobbigaste med situationen. Dessutom tillägger läraren att en bra lokal inte bara får eleverna att öka deras lärandelust utan även läraren själv blir mer motiverad och uppmuntrad för sitt jobb.

7.2.2. Relationer

L1: ”Relationen mellan läraren och eleverna är essentiell för hur eleven uppfattar ämnet, en bra relation är grunden till att väcka motivation hos eleverna”.

Läraren har redovisat sin synpunkt genom att presentera ett händelsescenario: ifall en elev beundrar sin lärare kommer det finnas ett driv för ämnet. Eleven kanske inte gillar ämnet men en lärare som man ser upp till, lyfter fram de positiva sidorna hos eleven och elevens känslor för ämnet kommer hädanefter att förändras. En bra relation kan uppnås när läraren känner till elevens bakgrund och färdigheter. Bakgrundsfakta skapar en bättre förståelse för eleven som

läraren kan utnyttja för att få reda på hur man ska hantera och bemöta eleven samt tillfredsställa deras behov.

L3:” För att en lärare ska skapa en bra kontakt med eleven måste relationen vara likt ett vänskapsband. Eleven ska kunna vara öppen om att prata kring sitt vardagliga liv, på det här sättet bildas det en bekväm miljö för både eleven och läraren”.

Läraren gav ett exempel på hur en bra relation kan bidra till elevens studerande. Hon berättade bl.a. att när eleverna rest till sina hemländer har de ofta samlat många frågor om ställen eller traditioner som de stötte på under sin resa och som de sedan ställer till sina modersmållärare. När eleven känner sig bekväm med att ställa frågor och diskutera med sin lärare, kommer eleven även att våga begå misstag och ta emot kritik, vilket får henne/honom att lära sig på ett mer effektivt sätt. När läraren svarar på elevens frågor brukar svaren stimulera flera tankar i elevernas medvetande, vilket får dem att leta efter svar via bl.a. nätet vilket stimulerar deras intresse för ämnet ytterligare.

Flera elever ange gärna antal som intervjuades berättade att en av faktorerna till att de gillar ämnet är på grund av deras relation med sina lärare.

F2:” En anledning till att jag längtar till modersmålsämnet är dels på grund av att jag gillar min lärare och tycker att hon är rolig och vänlig”.

P3:” Vår modersmållärare är sträng och mycket allvarlig, man får inte prata med sin kompis eller vila en stund”.

Att hitta åtgärder för förbättra en dålig relation mellan lärare och elever är grundläggande för en bra studiemiljö som får både eleven och läraren att känna sig bekväma och nöjda.

L2:” Ibland är det ganska skönt om man som lärare lättar på stämningen lite, genom att bl.a. skoja med eleverna eller ställer frågor som inte har med modersmålsämnet att göra, på det här sättet blir man som en vän till eleven och inte bara en lärare”.

L1:” När man sätter fler och varierade aktiviteter inom undervisningen, blir eleven motiverad till att arbeta samtidigt som han eller hon får in information i en annan form som bl.a. genom filmer, kahoot, tävlingar osv”.

Lärarna menar att lektionen blir lättare när man inte konstant sätter ut läxor och får eleven att arbeta lika intensivt, utan att man kan variera mellan lärorika och roliga aktiviteter. När man även varierar på olika inlärningsmetoder och tillåter eleverna att skratta och skämta i klassen, kommer det att öka elevernas gillande för läraren och med det även för ämnet.

7.2.3. Tidsaspekter

Flera elever ange antal av de åtta samt lärare berättade att en faktor till att modersmålsämnet kan kännas tungt och förstör motivationen är på grund av att ämnet äger rum efter skolans slut. De flesta elever slutar sent och vill gå med sina vänner på fritids eller gå hem för att vila.

F1:” Jag kom till Sverige med ett modersmål som jag kan läsa och skriva på. Varför måste jag fortsätta med modersmålsundervisningen, när mina vänner kan gå ut och leka eller gå hem?”

L2:” Många av eleverna kommer till modersmålsundervisningen väldigt trötta och beklagar mycket”.

Två av lärarna förklarade att de yngre eleverna vill bli klara med modersmålsundervisningen fort för att kunna gå till fritids och umgås med sina vänner. Samtidigt som de äldre eleverna redan spenderar en lång skoldag och tänker på sina läxor eller prov som de måste förbereda till, vilket gör att de kommer stressade och ofokuserade till lektionen.

Modersmålsundervisningen är inte bara besvärlig när det kommer till dess tidpunkt men även dess omfattning med fokus på tid, berättar de intervjuade.

L3:”Modersmålsundervisningen är bara en timme per vecka och den tiden räcker inte för att täcka alla de förväntade kriterierna”.

Enligt L3 skapar bristen av tid press på eleverna och lärarna, dels för att läraren måste kunna planera för den utgivna tiden och dels för att eleven ska hinna lära sig allting på ett underskott av tid samtidigt som eleven har andra ämnen att fokusera på.

P1:” Jag tycker att det är orättvist att vi ska kunna utveckla oss och nå kunskapskraven i modersmålsämnet när vi inte får tillräckligt med tid, jämfört med de andra ämnena”.

Enligt P1 behöver hans nivå på modersmålsämnet utvecklas men han anser att det är väldigt svårt med den tilldelade tiden, detta får honom att ibland ge upp på modersmålsämnet och eleven berättade att det hade varit bättre om han slutade närvara vid ämnet eftersom att undervisningen inte medför någon skillnad.

Däremot fanns det två deltagare inom intervjuerna som ansåg att undervisningstiden är tillräcklig för att uppnå sina mål med ämnet.

P5:” Den tiden vi har är lagom och jag tycker inte att det behövs mer”.

P2:”Modersmål en gång per vecka är mycket gynnsamt eftersom att jag kan uppfriska mina förmågor i modersmålsämnet samtidigt som jag har tid att fokusera på de andra ämnena”.

7.2.4. Gruppindelning

Alla lärare som deltog i studien var överens om att en av de svåraste utmaningarna med att vara en modersmålslärare, är att dela in eleverna i grupper som kommer gynna eleverna och få dem att bli bekväma med varandra.

Eftersom att modersmålsundervisningen sker efter skoltid, kommer det att finnas olika årskursgrupper inom samma modersmålsgrupp. Mångfalden av åldrar kommer medföra en variation på elevernas erfarenhet och nivåer. Enligt lärarnas upplevelse skapar det här fenomenet en minskad motivation hos eleverna eftersom att de märker skillnaden på kunskapsnivån. Samtidigt finns det vissa elever som inte är trygga med att vara i samma klassrum som andra mycket äldre eller yngre elever som de annars inte träffar eller har en relation med. Lärarna berättade även att modersmålsgrupperna skapar stress för dem eftersom att lärarna inte hinner gå igenom de olika områden som tillhör varje årskurs.

L2:” Med variationen av ålder blir det svårt att spendera lika mycket tid med alla elever, t.ex. kan jag ibland fokusera mer på de yngre eleverna och sätter lite tid på de äldre, vilket inte är rättvist”.

L3:”Eleverna har stora skillnader på färdigheter och det är svårt att distribuera tiden lika mellan alla elever, det kan bl.a. finnas en grupp som behöver lite mer förklaring och i sådana fall blir det mindre tid för de andra grupperna ”.

F1:”Jag tycker att det är lite skrämmande när jag inträder modersmålsämnet och ser elever som går i 7:an eller 8:an, detta gör att jag tappar fokus på lektionerna”.

Hur man kan motverka det här problemet hade lärarna många tankar kring, en av lärarna berättade att gruppindelning beroende på ålder och kunskaper gör det mycket enklare för både läraren och eleverna, eftersom att de flesta elever känner sig mer bekväma och det blir enklare för läraren att undervisa elever som har liknande förmågor. Andra åtgärder som lärare kom med var, samarbetet mellan yngre och äldre elever samt samarbetet mellan elever med högre kunskapsnivå och en elev med lägre. Trots alla förslag på lösningar som lärarna pratade om, yttrade de att det inte alltid gick som planerat när de skulle utföra sina åtgärder, på grund av faktorer som de inte kan styra över, t.ex. var det vissa elever som inte var nöjda med

gruppindelningarna eller slutade eleverna från olika årskurser samtidigt vilket gör att läraren blir tvungen att undervisa dem i samma grupp.

L1: "I vissa skolor lyckas jag med gruppindelningen av elever, vilket främst beror på att elevernas schema är tillämpad med mina indelnings planer, dock fungerar inte detta på alla skolor".

L2: "Det är väldigt fascinerande att se på när de äldre eleverna hjälper de yngre, på grund av att det skänker mig en känsla av att klassen har en stark gemenskap och att de kan lita på varandra".

L3: "Ibland är samarbetet mellan två elever som besitter olika språknivåer positiv. Eleverna ger ut bättre resultat eftersom att eleverna dra nytta av varandra olikheter".

7.2.5. Samarbete

De intervjuade diskuterade kring vikten av samarbetet mellan modersmåsläraren och de andra lärarna. När det inte finns tillräckligt med samarbete sänks elevernas motivation.

L2: "Lärarna i de andra ämnena diskuterar med varandra om en viss elev, men modersmålsämnet verkar utanför dessa diskussioner, jag tycker att detta är fel eftersom att min bild och förståelse av eleverna hade kunnat utvecklas ifall jag hade en god relation med de andra lärarna".

L2 förklarar att på vissa skolor har hon en bra kontakt med de andra lärarna och de kan rådfråga varandra ifall det finns frågor kring en elev. Läraren tycker även att det är effektivt när hon vet vad eleverna håller på med i andra ämnen eftersom hon kan använda sig av samma tema och applicera detta i sin undervisning. På det här sättet blir eleverna glada eftersom att de kan få in informationen i två olika perspektiv vilket ökar deras förståelse.

L1: "Jag kommer aldrig att glömma den dagen när en elev kramade mig och sa att jag hade hjälpt henne uppnå ett godkänt betyg i hennes historieprov, på grund av att vi hade arbetat med området i modersmålsämnet".

P3: "Modersmålsämnet känns som en annan värld och inte alls en del av skolan. När vi ska prata om vilka läxor vi har under veckan räknas inte modersmålsläxorna in, detta gör att det känns som att modersmålsämnet inte behövs".

Genom P3s påstående förstår man att han inte ser någon vits med modersmålsämnet, vilket inte är konstigt med tanke på att skolan aldrig tar upp ämnets värde och ignorerar dess existens.

F2: "Min modersmålslärare samarbetar med många av mina andra lärare för att komma upp med gemensamma teman och ibland frågar mina lärare eller mentorer om hur det går på modersmålsämnet. Det gör mig glad när de frågar och visar intresse eftersom att det visar att de bryr sig om mina framsteg vilket gör mig motiverad till att fortsätta".

På F2s skola finns det en god relation mellan modersmålläraren samt de andra lärarna, där lärarna kan diskutera om gemensamma elever eller inspireras av ett område som eleverna studerar i ett annat ämne.

Lärarna förklarade att åtgärderna som de utför för att motverka bristen på samarbetet är att de bl.a. försöker diskutera med de andra lärarna i lärarrummet, ibland är det allmänna diskussioner som inte har med skolan att göra och ibland handlar det om eleverna, detta är för att öka kontakten med de andra lärarna.

L3:”Ibland skriver jag med de andra lärarna via mejl eller Edwise, för att diskutera kring en elev som jag, respektive den läraren som jag frågar, undervisar”.

L2:”Att planera en träff med en annan lärare minst en gång per månad, tillåter mig att inhämta information kring vad eleverna arbetar med inom ett visst ämne, vilket jag sedan kan använda som inspiration när jag utför min arbetsplanering”.

8. Resultatsammanfattning

Vid frågeställningarna 1 och 2 hade eleverna två olika perspektiv, en positiv samt en negativ. Eleverna som ansåg att modersmålsämnet är en viktig del i deras liv verkade inneha en inre motivation för modersmålsämnet. Därför delades dessa elever in i temat: Motiverade elever, medan eleverna med det motsatta perspektivet sattes i omotiverade elever. Det fanns en gemensam uppfattning för de motiverade eleverna (speciellt nyanlända elever), vilket var att modersmålsämnet gav dem möjligheten att lättare integreras i den svenska skolan bland annat eftersom att de kunde ställa frågor till sin modersmållärare. För de motiverade eleverna talades modersmålsspråket dagligen, både med deras vänner samt familj. De motiverade eleverna hade en stark och kontinuerlig kontakt med deras släktingar i hemlandet, vilket gav dem en anledning till att fortsätta utveckla sig själva i sina modersmål. Att kunna tillämpa flera språk i sin vardag gav eleverna stolthet och glädje, eftersom att de kan kommunicera med flera personer i sin vardag. De omotiverade eleverna saknade en anledning till att studera modersmålsspråket, enligt dem behövs inte språket eftersom att det inte är det officiella språket i Sverige. Eleverna använder sällan sitt modersmål och när de väl tillämpar språket brukar de tillsätta svenska ord. På den tredje och fjärde frågeställningen presenterades inte bara elevernas utan även lärarnas svar. Nyckelordet för deras intervju fick bli motivationsfaktorer. Faktorerna som hade en påverkan för motivationen i modersmålsämnet enligt de intervjuade var: den fysiska miljön, relationen, tiden, samarbetet med lärarna i de andra ämnena och gruppindelningen. Genom

intervjuerna uppkom det olika åtgärder för motivationsfaktorerna, som att bl.a. be om rektor för en bättre undervisningslokal med tillgängliga undervisningsresurser som en tavla, projektor samt pennor och papper. Att lätta upp lektionerna genom skämt eller aktiviteter för en bättre relation mellan eleverna och läraren, var en annan åtgärd för en roligare undervisningsmiljö. När det kommer till tidsaspekten var det svårt att komma med åtgärder men lärarna var överens om att det är väsentligt att undervisa det allra viktigaste och att man inte ska fördjupa sig på varje område, eftersom att det inte fanns tillräckligt med tid. För att kunna hjälpa alla elever och dess olika behov, på grund av deras årskursskillnader, tyckte lärarna att man kunde utnyttja att de äldre kan hjälpa de yngre eleverna samtidigt som elever med högre nivå kan samarbeta med eleverna som har en lägre modersmålsnivå. Den sista motivationsfaktorn, kring samarbetet med lärarna i de andra ämnena, kunde enligt de intervjuade lärarna uppnås genom att de initierar ett samtal med lärarna i lärarrummet eller visa mejl och småningom träffas för att t.ex. diskutera vissa frågor angående en elev som både lärarna undervisar.

9. Resultatanalys

Resultaten av intervjuerna kommer i det följande kapitlet att analyseras från de tidigare tematiska rubrikerna som grundar sig från studiens frågeställningar samt syfte. Studiens teman etablerades utifrån undersökningens teoretiska perspektiv och åskådliggör åsikterna för åtta elever samt tre modersmåls lärare.

9.1. Elevernas upplevelseintryck i modersmålsämnet

Det första temat delades in i motiverade- och omotiverade elever vilket kommer att analyseras enskilt här nedan.

9.1.1 Motiverade elever

Begreppet motivation förklarades tidigare som en ledande vilja till att initiera men även fortsätta med en viss aktivitet (Appelgren, 2018, s.20).

Att väcka känslan av motivation kan ske från inre faktorer, vilket betyder att man själv är intresserad av en viss aktivitet och vill därför fortsätta med den. Dock kan motivationen även väckas utifrån yttre faktorer vilket kan vara i form av bl.a. belöningar eller beröm (Skaalvik, Skaalvik, 2018, s.58).

De flesta elever som hade en positiv syn på modersmålsämnet var nyanlända och hade inte spenderat mycket tid i Sverige. När de motiverade eleverna intervjuades verkade de känna en inre motivation för modersmålsämnet. Eleverna uttryckte sig som att de är genuint intresserade av ämnet, dock samarbetade även deras inre motivation med den yttre motivationen och gjorde att deras känsla för modersmålsämnet förstärktes.

De motiverade eleverna förklarade även att studerandet av modersmålsundervisningen var deras eget val och inget tvång av föräldrar eller omgivningen. På grund av att ämnet är självvalt visar det att eleverna tycker att ämnet är intressant och att de har en inre strävan till att utveckla sina förmågor. Däremot berättade alla elever i sina intervjuer att när det t.ex. tillkommer positiva kommentarer kring hur deras modersmålspråk har utvecklats ger det dem en uppmuntran till att fortsätta studera språket. Den positiva attityden kan öka elevens yttre motivation eftersom att hen vill fortsätta motta dessa uppmuntrande kommentarer, det här behöver inte nödvändigtvis betyda att elevens inre motivation försvagas, tvärtom kan de yttre faktorerna även förstärka den inre motivationen, eftersom att det skapar en större anledning till att vilja utveckla sig själv och sina förmågor. De motiverade eleverna är ett exempel på hur man följer den humanistiska teorin på ett positivt sätt, även ifall de omedvetet följer teorin, är det deras initiativ att utnyttja det som skolan tillger dem och att de använder sig av lärarens stöd samt vägledning för att utvecklas, som gör att de motiverade eleverna kan ingå i den humanistiska teorin. Eftersom att eleven är omgiven av stöd och uppmuntran av skolverksamheten, kan dess autonoma motivation växa, vilket i sin tur stärker den inre motivationen (Deci & Ryan 2009).

F2 är en av de få elever som föddes i Sverige och ändå har en positiv syn för modersmålsämnet. Det är på grund av att hon satte ett mål att utveckla sig i modersmålsämnet för att kunna visa upp sina förmågor och vara stolt över sig själv. F2, som med alla de andra motiverade eleverna, följde målorienteringsteorin på ett liknande mönster under sin undervisning.

Eleverna gav intrycket av att de först hade uppgiftsorientering, eftersom att de satte ämnet i centrum. Dock uppkom egoorienteringen efter att eleverna hade utvecklats i språket, det här berodde på att de började prioritera andras åsikter kring deras utveckling. Det är svårt att veta

vilket de främst prefererar men dessa två typer av målorientering kan gå hand i hand, det här fungerar med Skaalviks omdöme kring målorienteringsteorin (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.35).

9.1.2 Omotiverade elever

De flesta elever som bar på en negativ syn kring modersmålsämnet var äldre elever som föddes eller hade spenderat mycket tid i Sverige. De omotiverade eleverna, som det syns i namnet, saknade en motivation till modersmålsämnet. De fortsatte dock att närvara på lektionerna på grund av, som Deci och Ryan förklarade, är den kontrollerande yttre motivationen. Beslutet av att inträda modersmålslektionerna kom främst från elevernas föräldrar och för att inte göra sina föräldrar besvikna gjorde eleverna det dem blev tillsagda att göra.

De omotiverade eleverna har därför ingen inre motivation för ämnet och de flesta ser ingen vits med undervisningen. Detta visar hur den negativa sidan av den humanistiska teorin kan se ut. Skolan ger eleverna de resurser och möjligheter för att lyckas med sitt lärande, men de omotiverade eleverna vill ändå inte utnyttja chansen eftersom att, som de uttryckte sig i intervjun, är ointresserade av ämnet. Imsen beskriver att när en elev inte tar tag i de chanser som ställs honom eller henne behövs det en ledande hjälp av t.ex. lärare (Imsen, 2006).

En av de omotiverade eleverna (P4) såg ändå en mening med modersmålsundervisningen, vilket fick honom att vilja inträda lektionerna. P4s anledning till att studera ämnet är på grund av, som han nämnde tidigare, att man kan höja sitt meritvärde genom att man kan sätta modersmålets betyg mot ett betyg som är sämre. Det här visar att eleven drivs av den yttre motivationen, specifikt den autonoma yttre motivationen. Eftersom att det är väldigt tydligt att eleven inte strävar efter att utveckla sig inom modersmålsämnet för sin egen skull utan han drivs endast av yttre faktorer. Eleven inser vad ämnet kan bidra till och dess värde, vilket visar att han följer den autonoma yttre motivationen (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.58).

9.2. Motivationsfaktorer

I intervjuerna uppmärksammades många olika faktorer, som enligt de intervjuade hade en påverkan på elevens motivation inom en undervisningsmiljö, specifikt inom modersmålsämnet.

Alla dessa motivationsfaktorer förstärker främst elevens inre motivation, eftersom att faktorerna kan få eleverna att bli mer intresserade av lektionerna. En av faktorerna som nämndes var den fysiska miljön som eleven befinner sig i under sin undervisning. Den fysiska miljön och dess estetik framgår som en del av individens människa-miljö interaktioner. Det här betyder att även om vi kan acceptera en omgivning som vi inte trivs i, kommer vårt undermedvetna att skicka signaler om att den här miljön får oss att känna obekvämheter, sorg och dessutom att vi är värdelösa. Dessa känslor uppkommer på grund av att, när man blir utdelad en lokal som inte upprätthåller några estetiska kvaliteter, eller inte innehåller tillräckligt med hjälpmedel betyder det att ingen har brytt sig om att rusta upp och modernisera lokalen som du kommer att arbeta eller studera i, vilket förmedlar att ingen riktigt bryr sig om dig samt det som du arbetar med (Björklid, 2005, s.36).

Alla lärare beskrev att de märker hur miljön påverkar eleverna och att det finns vissa elever som klagar på bristen av resurser. Vid samtalet med eleverna, var det först ingen som tog upp ämnet, när jag sedan ställde frågan om huruvida de känner att undervisningslokalen är passande eller inte, svarade majoriteten att de var vana på att få en lokal som är sämre än de andra skollokaler och att det får dem att känna ett mindre intresse för ämnet. Dock förklarade eleverna att de inte heller brydde sig för mycket på grund av att de redan är bekanta med den miljön.

Den fysiska miljön är starkt knuten till den humanistiska motivationsteorin eftersom att den utgår ifrån att den inre motivationen hos eleven bara kan uppbyggas ifall eleven är omgiven av en miljö med hyggliga kvaliteter inom estetik och hållbarheten.

Elevens relationer i skolverksamheten, som det bevisades i den här undersökningen har en fundamental roll i elevens motivation för undervisningen. Relationerna är väldigt krångliga när det kommer till motivationen eftersom en individ kan påverkas på flera olika sätt utav en relation, det kan påverka deras inre- och yttre motivation eller kan det även förstöra elevens motivation helt och hållet.

F2 är en av eleverna som berättade att hennes relation med sin lärare är positiv vilket visar att socialrelationen utifrån F2s kommentar klassas inom den inre dimensionen, eftersom att eleven

uppfattar sin lärare som en vänlig och glad person, dock ger det även oss en inblick på hur den yttre dimensionen av socialrelationen mellan F2 och hennes lärare kan vara. För att F2 ska kunna uppleva sin lärare med de egenskaper som beskrevs i resultatet behövs det en specifik behandling från lärarens sida som medför dessa uppfattningar kring läraren. Genom en uppskattning kan man anta att F2s modersmållärare behandlar eleven med vänlighet och värme, för att sambandet mellan den yttre dimensionen ska kunna överensstämja med den inre dimensionen (Skaalvik S & Skaalvik E, 2018, s.83).

Ifall eleven innehar en god relation med sin lärare kan det påverka elevens yttre motivation, eftersom att man vill göra sin lärare stolt över ens utveckling, vilket skänker eleven en anledning till att vilja stärka sig själv i modersmålsämnet. Däremot påverkar det även elevens inre motivation eftersom att lärarens goda kvaliteter skapar en roligare undervisningsmiljö för eleverna, vilket ökar deras intresse för ämnet. Det här påvisar att relationer är en viktig komponent inom den humanistiska motivationsteorin, av den anledningen att eleven kan förbättras ifall hen utges ett starkt autonomistöd samt vägledning (Lundgren & Lökholm, 2006).

Utifrån intervjuerna framstod det tydligt att tidsaspekten är en viktig motivationsfaktor som kunde påverka undervisningsstämningen.

De omotiverade eleverna beskrev alla att undervisningstiden är en av de ledande faktorerna till att de är omotiverade i modersmålsämnet. Utan tillräckligt med tid för utveckling och framsteg är det svårt för målorienteringsteorin att appliceras, på grund av att eleverna ger upp sina mål samt förlorar syftet för ämnet. Ifall det finns tidsbrist kommer den humanistiska motivationsteorin att vara överksam, eftersom att faktorerna för att eleven ska kunna uppnå sina mål fattas. Elevernas inre motivation för ämnet verkar ha förstörts på grund av tidsbristen, när det inte finns tid finns det inte heller chans att etablera ett intresse för något.

Alla lärare tog upp gruppindelningen som en motivationsfaktor för modersmålsämnet. De beskrev att mångfalden av elever gör det svårt att fokusera på en grupp och att de därför måste dela in dem i grupper som enligt lärarna kommer att gynna eleverna och deras mål samt behov. Vissa elever särskilt de yngre som F1 förklarade i intervjun att hon är nervös att vara i samma rum som andra äldre elever. När en elev inte är bekväm med sin undervisningsmiljö kommer hen att tappa sin inre motivation för ämnet. Å andra sidan hade de motiverade eleverna en annan syn kring att delas in med andra, äldre elever. De motiverade eleverna förklarade att de anser sina äldre klasskompisar som en förebild och inspiration.

När man upptäcker någon som är i samma sits som dig lyckas med en specifik uppgift, får du en känsla av att du också borde lyckas, eftersom att det finns samma förutsättningar för er båda. Det här höjer din motivation och tron på dig själv (Appelgren, 2018, s.35). Genom att sätta in yngre elever med äldre elever kommer det automatiskt bilda en relation där den äldre eleven är en förebild för den yngre. En förebild vill man gärna efterlikna och får hon/han att bli stolt över dig, vilket sätter igång den yttre motivationen. Eleven kommer sträva efter att utvecklas för att bli omtyckt av sin förebild och med det drivs eleven av ego-orientering, eftersom andras tankar kring ens kompetens kommer att spela en större roll för elevens utveckling.

Från studien visades att två av tre modersmåslärare håller med om att modersmålsämnet inte anses vara lika betydande ämne som de andra skolämnena och att det kan upplevas som att ämnet och modersmåslärarna är negligerade. Utan samarbete mellan de andra lärarna förmedlar det en känsla till eleverna att ämnet inte behövs och med det finns det inte någon anledning till att studera språket.

Samarbetningen är essentiell inom den humanistiska motivationsteorin, eftersom att den visade stöttningen från ens mentorer gör det möjligt för eleven att vilja förbättras. När eleven märker intresset av de andra lärarna kommer deras yttre motivation att öka, eftersom att eleven vill visa sina framsteg till sina lärare, för att hålla kvar deras intresse och uppmärksamhet. F2 var en av eleverna som märkte av ett bra samarbete mellan modersmåsläraren och de andra lärarna och förklarade att det medförde en större motivation för henne eftersom att andra lärare började intressera sig för hennes framsteg i ämnet.

Många utav de intervjuades svar och deras synvinklar kunde kopplas på ett eller annat sätt till de teoretiska perspektiven, vissa tydligare än andra, som med bl.a. den humanistiska motivationsteorin, där det var väldigt tydligt vilka elever som kunde kopplas till teorin på ett positivt sätt och vilka som inte gjorde det. Genom kopplingen till de olika teorierna kan man öka sin förståelse gällande varje motivationsproblem samt komma närmare en åtgärd för problemen.

10. Diskussion

Här nedan kopplas undersökningens resultat med de forskningsrapporter som framställdes i kapitel fyra. Det kommer att diskuteras likheter samt olikheter mellan tidigare forskning och den aktuella forskningen i detta arbete och vad det kan bero på.

Den första studien, som Nicolas, Robert och Marc var ansvariga för, visade en korrelation mellan elevernas ålder och motivation, vilket även togs upp i den här undersökningen. Enligt den första studien visade äldre elever en minskning på inre och självstyrande yttre motivation, vilket kan förklaras av att äldre elever bär på större ansvar och press som är stressfaktorer. I den här undersökningen visades att äldre elever som föddes i Sverige eller hade spenderat lång tid i landet inte kände en lika stark koppling för modersmålsämnet, som nyanlända samt yngre elever. Från intervjuerna ansågs anledningen vara att de elever som hade spenderat en större del av sitt liv i Sverige inte hade ett lika stort skäl av att använda sitt modersmålspråk eftersom att i de flesta fallen har de en starkare koppling till det svenska språket. Äldre elever har dessutom andra läxor och prov som de vill utföra men tiden går bort med modersmålsundervisningen som sker efter skoltid. Autonomistöden och relationen mellan elev samt lärare visade en tydlig koppling på motivationen i både studierna. Robert, Nicolas och Marcs undersökning visade att lärarnas autonomistöd påverkade elevernas inre motivation mer än autonomistöden från deras föräldrar. Enligt bröderna Skaalvik beror det här på att eleverna presterar bättre ifall de är omtyckta och uppskattade av den omgivningen som eleverna befinner sig. Därför finns risken att elever, som inte känner sig uppskattade av lärare eller klasskamrater, förlorar sin motivation för undervisningen (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.86).

Utifrån den här studien och tidigare forskning uppvisades att det finns gemensamma ramfaktorer som påverkar elevernas motivation under modersmålet. Den fysiska miljön samt materialet i klassrummet upplevs som en essentiell motivationsfaktor i både studierna. Utseendet och kvaliteten av undervisningslokalen förmedlar att skolorganisationen värderar modersmålsämnet samt eleverna som inträder undervisningen, vilket uppmuntrar eleverna och förstärker deras motivation för ämnet (Björklid, 2005, s.36). Variationen av årskurser och kunskapsnivåer i modersmålsämnet visade sig kunna vara en både negativ och positiv faktor för modersmålsämnet. Från den negativa sidan skapar mångfalden av elever svårigheter för läraren att hinna hjälpa alla utifrån deras behov och kunskapsnivå, men å andra sidan kan elevernas skillnader gynna klassen genom att låta de äldre eleverna stötta de yngre eller genom att låta elever med högre kunskapsnivå hjälpa elever med en lägre. Bröderna Skaalvik nämnde

i sin bok *Motivation och lärande* att elever lär sig av deras klasskompisars beteenden och man förvärvar sin kompis syn på ämnet. Ifall man lyckas dela in eleverna i grupper där de kan inskaffa sig en positiv attityd på ämnet genom sin grupp hade man lyckats få några omotiverade elever till att långsamt inneha en förståelse för ämnets vikt och bilda sig ett mål som han eller hon blir motiverade till att uppbåda (Skaalvik E & Skaalvik S, 2018, s.89).

En likhet med tidigare forskningsrapporter som presenterades är att undervisningstiden för modersmålsämnet inte är tillräckligt enligt främst lärarna. Tidsaspekten förklarades som en stressfaktor enligt lärarna. Som en modersmålslärare med en klass fylld med elever från olika årskurser och nivåer måste läraren förbereda flera uppgifter och teman specificerade för varje målgrupp. Modersmålslärare undervisar inte heller på en skola utan åker till flera skolor inom kommunen, vilket sätter en ännu större press på att hinna sätta ihop en plan till alla grupper. Tidsbristen påverkade även vissa elever som tyckte att de inte hann förbättra sitt språk och med det nå kunskapskraven på den tillgivna tiden, vilket satte press på speciellt de äldre eleverna, eftersom de tänker på betygen. Utifrån resultaten av de båda studierna är det väldigt tydligt att undervisningstiden är ett problem som skadar lärarnas samt elevernas motivation för modersmålsämnet.

En av de viktigaste ramfaktorerna som man inte uppmärksammas lika mycket som de andra, fastän de visar en tydlig koppling till elevernas motivation är ämnets samarbete med resten av skolverksamheten. Genom den här undersökningen men även undersökningen från tidigare forskningsrapport tyder på att modersmålsämnet oftast ligger i skuggan och inte värderas lika mycket som de andra skolämnena. Allt detta visas i form av att många modersmålslärare inte har någon kontakt med de andra lärarna, modersmålsämnet tas aldrig upp mellan eleverna och deras mentorer eller andra lärare osv. När det inte finns något samarbete saknar man även en relation, vilket stöter undan modersmålsämnet ännu mer och får eleverna att bilda sig en uppfattning av att modersmålsämnet inte är ett viktigt ämne.

Trots skillnader på undersökningarnas genomförande fanns det gemensamma slutsatser. Modersmålsämnets roll trädde fram, som inte bara ett ämne där man studerar sitt modersmål, men även ett ämne där man kan förstärka sin identitetskänsla, skapa sig en möjlighet att visa sina förmågor i skolan på flersidiga sätt, integrera sig snabbare och utbilda språkrikliga elever som sedan äger viktiga kompetenser, vilket bidrar till landets arbetsmarknad.

Det fanns intressanta skillnader på detta arbetes slutsatser och tidigare forskning som väckte nya diskussionsfrågor, bl.a. varför börjar elever tappa sin motivation just vid tolvårsåldern?

Teoretiskt kan det bero på att puberteten sker oftast under den åldern, dessa biologiska förändringar i kroppen kan öka elevernas oro och stress inför skolan och undervisningen, vilket kan påverka deras motivation.

Forskningarnas korrelationer skänkte en djupare förståelse för undersökningens syfte, belyste några svar till frågeställningarna samt väckte nya frågor att grunda sig in på.

Genom den här undersökningen upptäcktes vissa konsekvenser av motivationsfaktorerna som kan påverka modersmålsämnet på ett väldigt negativt sätt ifall det inte motverkas. Motivationsfaktorernas konsekvenser kan medföra en ökad frånvaro eller till att elever helt slutar att delta i modersmålsundervisningen, eftersom att det inte planeras några åtgärder eller förbättringar inom modersmålsämnet. Det här är en nu pågående utveckling som uppmärksammas i pedagogernas arbetsliv.

Frånkopplingen från ämnet leder till att elevernas språkförmåga i deras modersspråk inte kan utvecklas eller till och med försämras, detta riskerar att resultera i att kommunikationen med släktingar i hemlandet minskar. På det här sättet kommer dessa elevers kännedom om sin kultur att begränsas, vilket påverkar det mångkulturella samhället, vars målsättning är att individer integreras men inte assimileras, negativt.

I dessa tider av globalisering är kommunikationen mellan människor från alla delar av världen enkelt tillgänglig med hjälp av nätet och andra medier. Ifall elevens nivå i modersmålsämnet försämras, på grund av motivationsförlusten, kan det leda till att eleven inte förstår nyheter på sitt modersmål samt att analysera informationen på ett korrekt sätt. Eleverna kan inte diskutera och uttrycka sig med sina föräldrar och släktingar, vilket leder till att deras självförtroende försvagas. Till slut förlorar eleven en del av sin allmänbildning som hade kunnat bidra till samhället.

Modersmålsämnets huvudsyfte är att eleverna ska utveckla kunskaper kring sitt modersmål samt förbättra förmågorna inom tal och skrift, för att kunna uttrycka sig i olika sammanhang. Ämnet ska även upplysa eleven om modersmålets vikt för de andra skolämnena. Detta framställs av skolverket och kan inte uppnås ifall eleven förlorar motivationen för ämnet och slutar att engagera sig i det, eller väljer att inte delta undervisningen (Läroplan, 2010:37).

Studien pekar ut ett antal områden där möjligheter till förbättring av modersmålsundervisningen finns. De viktigaste och mest övergripande av dessa kommer sammanfattningsvis att lyftas fram i det följande:

Utbildade lärare: Ett viktigt kriterium för en lärare är att han eller hon innehar en svensk lärarlegitimation. Under studietiden kommer modersmåslärares kunskap och erfarenhet kring hur den svenska skolan fungerar att öka. Läraren får en bild av de riktlinjer, kunskapskrav och bedömningssystem som följs i en skolverksamhet. Genom utbildning i det land som man arbetar i, får man lära sig moderna lärometoder och kunskaper i hur man hanterar olika elevers behov på ett pedagogiskt sätt. Av denna anledning borde lärarlegitimation vara obligatorisk även för modersmåslärare.

Tid och samarbete: Skolan borde planera att förlägga modersmålsundervisningen under den ordinarie skoltiden och inte efteråt, vilket nu ofta är fallet. På detta vis blir det mindre jobbigt för eleverna att delta i undervisningen, samtidigt som modersmåsläraren kan stärka sitt band med lärarna inom andra ämnen på skolan och utveckla samarbetet med dem. I nutiden råder det brist på samarbete mellan lärarna, på grund av att modersmåsläraren ofta behöver undervisa på flera olika skolor efter ordinarie skoltid och därför får aldrig chansen att träffa andra lärare på skolorna. Ett samarbete mellan modersmåsläraren och lärare i andra ämnen skulle bidra till att förståelsen för elevens kultur samt bakgrund ökar på skolan, detta skulle i bästa fall leda till att kunskapen om de särskilda behov som elever med ett annat modersmål än svenska har och hur man bör behandla dessa elever ökar. Detta borde i sin tur leda till bättre resultat för dessa elever inom fler ämnen än enbart modersmålet.

Elevernas och modersmåslärares perspektiv var i fokus i arbetet och metoden som uppfyllde det här kriteriet var den kvalitativa metoden. Enligt Trost (2010) är det studiens syfte som bestämmer forskningsmetoden och i den här studien fungerade metoden mycket väl. Den kvalitativa metoden som tillämpades i intervjuerna ökade min förståelse för hur eleverna uppfattar just ämnet modersmål. Under intervjuerna med lärarna förändrades och nyanserades mina kunskaper kring olika åtgärder som kan användas för motivationsproblemet samt vikten av fungerande diskussioner lärare emellan som stöd för att dela erfarenheter med varandra. Intervjuerna som gjordes med eleverna gav möjligheten att få en inblick i elevernas anledningar till att förlora motivationen för modersmålet. Uppsatsens syfte var att analysera och få en bättre förståelse för varför elever tappar sin motivation för modersmålsundervisningen. Den kvalitativa metoden spelade därför en stor roll för att uppnå undersökningens syfte.

Nackdelarna med den kvalitativa metoden är att det tar oerhört lång tid för att utföra varje intervju. Den kvalitativa metoden begär att man först utför intervjuerna enskilt med varje deltagare och ställer följdfrågor, för att efteråt transkribera intervjuerna och analysera likheterna mellan svaren för att kunna plocka ut nyckelord som delas upp i olika teman, den här strukturen

begränsade därför antalet deltagare som kunde intervjuas, på grund av hur tidskrävande den kvalitativa metoden är (Hedin, 2011).

Eftersom att den här undersökningen utgick från åtta elevers och tre modersmåslärares perspektiv kan man inte förlita sig till hundra procent på studiens resultat, då resultaten inte behöver stämma överens med de andra elever eller lärare. I slutändan kan resultaten inte generaliseras, det här stämmer även överens med Trosts teori (2010), kring hur det lilla urvalets resultat inte kan användas för alla sammanhang.

11. Vidare Forskning

För att undersökningsresultat ska kunna användas som en generaliseringsmatris hade man kunnat komplettera med den kvantitativa metoden. Man hade kunnat skapa en enkät där många frågor är inkluderade till flera elever i olika skolor för att få en större resultatsinsamling.

Eftersom att modersmålsämnet är en del av den svenska skolan hade det varit gynnsamt ifall man i framtiden inkluderar lärarna i de andra ämnena, kring elevens motivationsproblem för att stärka samarbetet mellan modersmålsämnet och resten av skolverksamheten men även för att belysa och expandera förståelsen för motivationsbristen hos eleverna.

För vidare forskning hade resultaten blivit mer utvecklade ifall elever från alla årskurser som inträder modersmålsämnet i grundskolan inklusive gymnasieskolan hade blivit inkluderade, för att kunna åtskilja elevernas tankar beroende på årskurs samt dra likheter för att på det här viset kunna utvinna ett rikligt och säkert resultat.

12. Referenslista

- Appelgren, Alva., 2018, *Motiverad*, Stockholm: Natur & Kultur.
- Björklid, Pia., 2005, *Lärande och fysisk miljö*, Stockholm: Liber AB.
- Franken, Robert E, 2002, *Human Motivation*, 5:a upplag, USA: Thomson Learning.
- Graneheim, UH. & Lundman, B. Qualitative content analysis in nursing reserch: concepts, procedures and measures to achieve trstworthiness Nurse Education Today, 2004.
- Hedin, Anna., 2011, *En liten lathund om kvalitativ metod med tonvikt på intervju*, Malmö.
- Hein, Hedegaard., 2012, *Motivationsteorier & praktisk tillämpning*, Malmö: Liber AB.
- Håkansson, Nils., 2003, *Två språkighet hos barn i Sverige*, 2:1: a upplag, Lund: Studentlitteratur AB.
- Imsen, Gunn. 2006, *Elevens värld*, 4:e upplag, Oslo: Universitetsforlaget.
- Larsson, Esbjörn., Westberg, Johannes., 2015, *Utbildningshistoria*, 2:a upplag, Stockholm: Natur & Kultur.
- Lundgren, Mikael., Lökhholm, Kent., 2006, *Motivationshöjande samtal i skolan*, Lund: Studentlitteratur.

Ryan, R. M & Deci, E.L. 2009, Promoting self- determined school engagement, New York: Guilford Publishing.

Skaalvik, Einar. M., Skaalvik, Sidsel., 2018, *Motivation och lärande*, Stockholm: Författaren och Natur & Kultur.

Skolverket, 2019, *Studie handledning på modersmålet*, Stockholm.

Trost, Jan, 2014, kvalitativa intervjuer, 4:a upplag, Lund. Studentlitteratur:

Webbsidor:

SCB. 2020. Utrikes födda i Sverige.

<https://www.scb.se/hitta-statistik/sverige-i-siffror/manniskorna-i-sverige/utrikes-fodda/>

Skolverket. 2020. Motivation en viktig nyckel till elevers skolframgång.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/motivation-en-viktig-nyckel-till-elevers-skolframgang>

Skolverket. 2020. Modersmålsundervisning viktigt för flerspråkiga elever.

<https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/forskning/modersmalsundervisning-viktigt-for-flersprakiga-elever>

Skolverket. 2020. Rätt till modersmålsundervisning.

<https://www.skolverket.se/regler-och-ansvar/ansvar-i-skolfragor/ratt-till-modersmalsundervisning>

SDT. 2012. Intrinsic and extrinsic school motivation as a function of age: the mediating role of autonomy support.

http://selfdeterminationtheory.org/SDT/documents/2012_GilletVallerandLafreniere_SPE.pdf

Diva-portal. 2020. Villkor för lärande och undervisning i modersmålsundervisningen.

<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:911388/FULLTEXT01.pdf>

13. Bilaga 1: Brev till vårdnadshavaren

Hej!

Jag heter Nur Hadi. Jag studerar på Malmö universitet och jag håller på att skriva mitt examensarbete. Mitt arbete handlar om elevens motivation i modersmålsundervisningen. En av mina tillämpningsmetoder för undersökningen är genom intervjuer av eleverna. Därför behöver jag era godkännanden som vårdnadshavare för eleverna. Intervjuerna kommer att vara mellan 40-50 minuter och tar plats på modersmålsundervisningen. Intervjuerna kommer även att spelas in för analyserings- och studeringssyften. All information om eleverna kommer att vara helt och hållet anonymt.

Med vänlig hälsning Nur Hadi

Mobilnummer:111111111111111

Mail: @@@@ @@@@ @@@@

JA, mitt barn..... får delta i intervjun.

NEJ, mitt barn..... får inte delta i intervjun.

Vårdnadshavarens underskrift

.....

14. Bilaga 2 Intervjufrågor

Frågor till eleverna

1. Hur många år har du studerat modersmål i skolan i ditt hemland och här i Sverige?
2. Vilket språk talar du hemma med din familj?
3. Försöker dina föräldrar lära dig modersmål hemma?
4. Ser du på några TV-program eller lyssnar du på låtar på ditt modersmål?
5. Hur många gånger har du besökt ditt hemland eller länder som talar ditt hemspråk?
6. Har du släktingar eller vänner som du kontaktar och chattar med på sociala medier?
7. Vad är ditt mål med att komma till modersmålsundervisningen?
8. Har du en vän som du föredrar att arbeta med i modersmålsundervisningen?
9. Är du intresserad av att gå till modersmålsundervisningen och varför?

Frågor till lärare

1. Hur många år har du arbetat som modersmålslärare?
2. Studerade du i Sverige och fick en lärarlegitimation?
3. Hur många elever har du i din grupp på modersmålsundervisningen?
4. Hur många elever har du som är födda i Sverige?
5. Vilka känslor utstrålar eleverna som är födda i Sverige, hur är deras engagemang i gruppen?

6. Nämn kort några praktiska idéer som hjälper dig som lärare att ge eleverna motivation och lust till att lära sig sitt modersmål?